

standerskabet overordnet. Jeg troer forøvrigt at kunne slutte mig til, hvad der i saa Henseende er blevet udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Hjørring Amts 3die Valgfreds (Nyholm), som meente, at hverken Sognefogdernes eller Politimestrenes Tilsyn med Veiene havde været meget fyldestgjørende. Hvad Controlen med Landeveiene angaar, har jo ganske vist hidtil Ministeriet haft en vis Control ogsaa med de mindre Landeveie; men jeg antager, at denne Control nærmest har været udført af Amtmanden, og jeg seer heller ikke Nødvendigheden af, at den Over-Landveisinspecteur, man nu vil skabe, skal komme til at føre en saadan Control, som her er tilfattet, ogsaa med de mindre Landeveie. Det forekommer mig, at forsaavidt man skal udføre denne Control tilstrækkeligt, vilde det vist blive temmelig uoverskueligt for ham. Der er omirent 800 Mile Landevei, hvoraf de 600 Mile ere mindre Landeveie. Jeg mener, at denne Control, forsaavidt man troer, det er nødvendigt at have Control dermed, da nærmest bør indskrænkes til Hovedlandeveiene. Der kan Staten med en vis Ret sige, at da disse Landeveie fornemmeligen ere anlagte paa Statens Bekostning, at den saa ogsaa vil vedblive at have Control med, at de ikke blive ødelagte; men med Hensyn til de mindre Landeveie finder jeg ikke, at det er nødvendigt eller rigtigt, at en saadan gennemgaaende Control finder Sted. Man har, saavidt mig bekjendt, hidtil fundet sig nogenlunde tilfredsstillt med den Maade, hvorpaa disse Veie have været anlagte og vedligeholdte. Hvad Bestemmelsen angaar i § 16 om Ophævelsen af den almindelige Veikasse, da har jeg en overordentlig høi Grad af Betænkelighed ved at gaae ind paa disse Bestemmelser; det forekommer mig, at det bliver en noget brat Overgang fra den nu bestaaende Tilstand og til den nye, man her skaber, idet ethvert Amt kommer til at staae isoleret med sit særegne Veivæsen. Grundlaget for denne Bestemmelse om Hovedlandeveienes Anlæg og Vedligeholdelse skriver sig fra en lang Arrække tilbage, idet man allerede i Forordningen af 13de December 1793 har fastsat, at da Hovedlandeveiene maatte ansees for at være udelukkende i Statens Interesse, saa fulgte ogsaa

deraf, at de maatte anlægges paa Statens Bekostning. Det er dette Princip, man i denne lange Arrække indtil nu har fulgt, og som finder sit hyderligere Udtryk i Forordningen af 29de September 1841, hvori det hedder, at samtlige Udgifter til Hovedlandeveienes Anlæg og Vedligeholdelse skulle udredes af Veikassen. Der er rigtignok tilføjet den Bestemmelse, at $\frac{1}{3}$ af Udgifterne til Hovedlandeveiene udredes forlods af det Amt, hvorigjennem de gaae, men der er endvidere tilføjet den Begrændsning, at Udgifterne til Veikassen ikke noget Aar maatte overskride 1 Rd. pr. Tønde Hartkorn. Man havde altsaa deri en Betyggelse for ikke at blive overbehyrdet, og for saavidt som Staten skal finde det rigtigt at anlægge Hovedlandeveie i et Amt af større Udstrækning, end at $\frac{1}{3}$ kunde strække til, som her er paabudt, maatte Veikassen staae i Forskud for Udlægget dertil. Det er saaledes i Henhold til disse Bestemmelser, at Hovedlandeveiene hidtil ere anlagte og vedligeholdte, og det forekommer mig derfor, at naar man nu vil gaae til at forandre den bestaaende Tilstand i den Henseende, bør man gjøre Et af To, enten bør man stryge den hele Gjæld for de forskjellige Amter til Veikassen, og til Grund herfor kan anføres, at de Amter, der have Gjæld til Veikassen, have fornemmelig faaet deres Veie anlagte først i den allersejeste Tid og desuagtet have bidraget til Anlægget af Hovedlandeveie hele Landet igjennem siden 1793, da Forordningen emanerede, eller, hvis man ikke troer at kunne gaae denne Veie, saa dog i en maastee noget forandret Skikkelse oprette en ny Veikasse, hvorved man dog havde et Udjevningmiddel, saaledes, at man satte et vist Maximum for det Beløb, der i et Amt maatte udskrives pr. Td. Hartkorn, og hvor Udgiften til Hovedlandeveienes Vedligeholdelse og Gjældens Afbetaling maatte overstige dette Beløb, derfra maatte fra Veikassen tilskydes det Halve, og vedkommende Amt kun udrede det Halve. Det forekommer mig, at det er en Sag af saa overordentlig Betydning for visse Amter, at det fortjener den alvorligste Overveielse, og jeg vil derfor henstille, saavel til den høitæredede Minister, som til det høie Thing, ikke at bortsee fra de store Vanskeligheder, det vil medføre,